

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№12

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2025-yil, dekabr.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Abdulkarimova Dinara Rustamxanovna

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Abdulkarimova Dinara Rustamkhanovna

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIK XAVFINI BOSHQARISHI.....	44
Baxromov Nodirjon Muxammadamin o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORI ISTE'MOLCHILARINI SEGMENTLASH USULI ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA KONSEPSIYASINI ISHLAB CHIQISH.....	48
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
"INNOVATSION AGROTEKNOLOGIYALAR VA "YASHIL IQTISODIYOT" TAMOIYILLARI ASOSIDA G'ALLA YETISHTIRISH BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	53
Turayeva Gulizahro	
АНАЛИЗ ЦЕНОБРАЗОВАНИЯ НА ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ ПО ДАННЫМ МАРКЕТИНГОВЫМ ИСЛЕДОВАНИЯМ (НА ПРИМЕРЕ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	57
Баҳриддинов Жаҳонгирбек Равшанжон ўғли	
KICHIK BIZNES RIVOJINI TA'MINLASHDA BOZOR INFRATUZILMALARINING AHAMIYATI.....	62
G'aniyev Botir Baxtiyorovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
KICHIK SANOAT ZONALARI FAOLIYATINI SAMARALI BOSHQARISH METODOLOGIYASI VA YO'LLARI.....	67
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	
INNOVATION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOB VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	73
Mustafoev Akbar Mustafo o'g'li	
MAHSULOT DIVERSIFIKATSIYASI VA LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA EKSPORT POTENSIALINI OSHIRISH YO'LLARI.....	78
Maxkamov Ibrayim, Jo'raboyeva Shohida Kamoliddin qizi	
REKLAMA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARI ROLI.....	83
Abduxalilova Laylo To'xtasinovna, Raxmonqulova Shahrizoda	
SIRKULAR IQTISODIYOTDA YOPIQ SIKL NAZARIYASINING ROLI.....	87
Sodikov Zokir Rustamovich	
YASHIL TEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA MOLIVAVIY RAG'BATLAR VA ULARNING NATIJALARI.....	92
Axmadjonova Gulmira Xabibulla qizi	
MAMLAKAT IQTISODIYOTI RIVOJLANISHIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI.....	97
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich	
АНАЛИЗ ПОДХОДОВ ЦЕНТРАЛЬНЫХ БАНКОВ К РЕГУЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ ПРОДУКТОВ: СРАВНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА И МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ.....	101
Даулетиярова Шахло	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ УЗБЕКИСТАНА.....	109
Кадилова Хадича Тураевна	
XORIY MAMLAKATLARINING IQTISODIYOTNI UGLERODSIZLASHTIRISH STRATEGIYALARI: O'ZBEKISTON UCHUN TAKLIFLAR.....	115
D.X. Pulatov, F.E.Shamsiyev	
O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIVASI: MUAMMOLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	125
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
HISOB SIYOSATI TARKIBIY TUZILISHI MASALALARI.....	133
Botirova Raximaxon Abdujabbarovna	
QURILISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MOLIVAVIY TAHLILI.....	136
Musayeva Shoirazimovna	

KICHIK SANOAT ZONALARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH.....	144
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI PORTFELI TAHLILI.....	149
Madraximov Ilxom Kamilovich	
FOYDA SOLIG'INING O'ZIGA XOS MUAMMOLI JIHATLARI.....	154
Zaripov Xusan Baxodirovich	
AGRAR SEKTORNI INNOVATSION MODERNIZATSIYA QILISHDA INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISH MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	159
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING TADQIQODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	163
Jalilov Jamshid G'anjionovich, Safarov Zavqiddin Zokir o'g'li	
MINTAQA SANOAT TARMOG'I RIVOJLANISHINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	168
Xayitboev Abror Quvondiqovich	
РОЛЬ СМЕШАННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ (BLENDED FINANCE) В ПОВЫШЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ: УРОКИ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН.....	174
Гулмаматова Дурдона Шерали кизи	
KORXONALARDA STRATEGIK BOSHQARUV.....	180
Musayeva Dilnoza Dilshatovna	
BANK TIZIMIDA MARKETING AHAMIYATI VA BANK MARKETINGI.....	184
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN XORJIY KREDIT MABLAG'LARINI JALB KILISH HUQUQIY JIHATLARI.....	189
Qulliyev Anvar Zayniddinovich	
TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA CHAKANA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	194
Alimov Umid O'ktambayevich	
MAHSULOTLARNING RAQAMLI PASPORTI TIZIMINI JORIY ETISH OMILLARI VA TO'SIQLARI.....	200
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
KORXONALARDA FOYDA VA ZARARLARNI TAHLIL QILISHDA INNOVATSION METODLAR AHAMIYATI.....	207
Ernazarov Ortiq Eshnazarovich, Farog'at Xo'jabekova	
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ, А ТАКЖЕ НОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ.....	212
Останов Эгамберди	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA INNOVASION TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYALASH: MOHIYATI VA RIVOJLANISH IMKONIYATLARI.....	218
Xakimova Xulkar Xamidovna	
QORAQALPOG'ISTON VA XORAZM OZIQ-OVQAT SANOATINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI HAMDA UNI YANADA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	224
Tleuov Niyetulla Raxmanovich	
OILAVIY KORXONALARNING IQTISODIY TIZIMDAGI O'RNI.....	230
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna, Rustamova Zarina Rustamovna	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATINI MODELLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEXANIZMLARI.....	234
Sadikov Shoxrux Shuxratovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA RAQAMLI XIZMATLARNING AHAMIYATI.....	238
Asenbaeva Aydaygul Edenbaevna	
BARQARORLIK VA YASHIL MENEJMENT: ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR VA AMALIY AHAMIYATI.....	242
Djalilova Dilbar Abdikarim qizi	

HUDUDLARNING IQTISODIY SALOHİYATINI INNAVATSION-INVESTITSION BOSHQARISH STRATEGIYASI VA MEXANIZMI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	247
Maqsudova Malohatxon Maqsudovna, Yaxshimuratov Maqsadbek Narimon o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BYUDJETINI 2026-YILGI SOLIQ SIYOSATINING TAHLILI VA XALQARO SOLISHTIRMA YONDASHUVI	251
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	256
Mamataliyeva Dilnoza Raxmonovna	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR SHAKLLANISHI VA ULARNI SAMARALI BOSHQARISH YO'NALISHLARI	259
To'rayev Jasurali To'rayevich	
O'ZBEKISTONDA SAVDO TASHKILOTLARINING FAOLIYATI VA RIVOJLANISH HOLATI	264
B. Sulaymonov	
NAMANGAN VILOYATIDA "YASHIL IQTISODIYOT" MODELIGA O'TISH JARAYONIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY FAOLLIGI	270
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	274
Xoshimov Pazliddin Zuxurovich	
KICHIK BIZNES ORQALI ISH O'RINLARINI YARATISH STRATEGIYALARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA	278
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
MAMLAKATIMIZDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	283
Quryozov Sardorbek Sharifboevich	
РАЗРАБОТКА И ПРИОРИТИЗАЦИЯ КЛЮЧЕВЫХ ИНДИКАТОРОВ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЛЯ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЙ ПАНЕЛИ МОНИТОРИНГА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БОЛЬНИЦ: ЭКСПЕРТНАЯ ОЦЕНКА СО СТОРОНЫ РУКОВОДИТЕЛЕЙ МЕДУЧРЕЖДЕНИЙ	290
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYAT ORGANLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	297
Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li	
BANK TIZIMINING BARQAROR MOLIVAVIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH VOSITALARI	303
Sadikov Iskandar Gayratovich	
ЗЕЛЕНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ В ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА	308
Халиков С. Х.	
HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNI ROLI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH CHORALARI	313
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС СТАНОВЛЕНИЯ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	317
Мажидова Фарангиз Фуркатзода	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	321
Isakov Oybek Jamoliddinovich	
NORASMIY KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING FERMER XO'JALIKLARI YETISHTIRGAN MAHSULOT MIQDORIGA TA'SIRINI BAHOLASH	325
Ismoilov Azamat	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA FOIZ RISKINI BOSHQARISH AMALIYOTI	332
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SUT VA SUT MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLOVCHI KORXONALAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	341
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	
"AYOL RAHBARLAR: RAHBARLIK SALOHİYATI VA ISH JOYIDA TENGLIK" FRANSIYA DAVLATI TAJRIBASI ASOSIDA	346
Abduraxmonova Feruzabonu	

QISHLOQ XO'JALIGIDAGI KLASSTERLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	352
Dildora Yuldasheva	
TIJORAT BANKLARINING DEPOZIT BAZASINING YETARLILIGINI TA'MINLASH YO'LLARI	359
I.J. Isakov	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH VA IQTISODIY DIAGNOSTIKA O'TKAZISHNING XORIJ TAJRIBASI	363
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich, Axmedov Oybek Turg'unpulatovich	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISH YO'LLARI.....	369
Egamberdiyeva Dilorom Botir qizi, Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
"KREATIV IQTISODIYOT" HAMDA "TURIZM" TUSHUNCHALARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	374
Abdurasulov Shovqiddin Erkin o'g'li	
THE STRATEGIC ROLE OF THE INDUSTRIAL SECTOR IN THE NATIONAL ECONOMY AND DEVELOPMENT FACTORS.....	380
Rakhimov Bakhromjon Ibroximovich	
INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	386
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
GLOBAL INCOME INEQUALITY IN 2024: CAUSES, PATTERNS, AND CONSEQUENCES.....	393
Ilhomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
ТОРГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СВОБОДНО ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОНАХ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	401
Шарифходжаев Шавкат Окилович, Ачилова Ширин Шавкат кизи	
O'ZBEKISTON KON-METALLURGIYA SANOATI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA HOZIRGI HOLATI	407
Ergashov Botirjon Ergashovich	
PENSIYA JAMG'ARMASIDA DAVLAT BUDJETI TRANSFERTLARI ULUSHI HAMDA UNING XORIJ TAJRIBASI	415
Sherjonov Doniyor Saparbayevich	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARINI QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDAN FOYDALANIB MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	419
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I BO'YICHA FIRIBGARLIKLAR: MEXANIZMLARI, SABABLARI VA ULARNI OLDINI OLIH YO'LLARI.....	425
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA QISHLOQ XO'JALIGINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	431
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna	
TURIZM SOHASINING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA).....	435
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH.....	442
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ФОНДИРОВАНИЕ И СТРАХОВАНИЕ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ АПК: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ	447
Дурманов Акмал Шаймарданович	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI RIVOJLANISHINING STATISTIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	456
Atajanova Guli Maxsudbekovna	
JAHON MOLIYAVIY BOZORLARI BARQARORLIGIGA GLOBAL IQTISODIY INQIROZLAR VA GEOSIYOSIY OMILLARNING TA'SIRI HAMDA ULARNI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	462
Abdurazakova Nargiza Rixsibayevna	

QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA BOSHQARUV QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI.....	467
Mamadiyarov Dilshad Uralovich	
PAXTA TOZALASH KORXONALARINING TARKIBIY BO'LINMALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	474
Murodov Orif Jumayevich, G'ulomov Xaydarbek Ilyos o'g'li	
BARQAROR KELAJAK SARI: MAMLAKATDA EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI MUSTAHKAMLASH	482
Abdullaev Shavkatjon Maxmudillaevich	
ZAMONAVIY IQTISODIY SHAROITLARDAGI KORXONALARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH	487
Abdulakimova Moxina Farxod qizi	
UMUMIY OVQATLANISH SHAHOBCALARINING FAOLIYATI SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH.....	493
Amiriddinova Muslima Zayniddin qizi	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA MIJOZLAR EHTIYOJINI O'RGANISH VA XIZMAT SIFATINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	498
Babayeva Lola Ibragimovna	
MINTAQADA TARIXIY VA MADANIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHDA DAVLAT HAMDA XUSUSIY SHERIKCHILIK TIZIMIDAN FOYDALANISH	504
Xusanov Chari Kadirovich	
PROSPECTS FOR IMPROVING INFRASTRUCTURE FOR SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	509
Botirova Xulkar Olimjonovna	
THE IMPACT OF AGRICULTURAL CLUSTERS ON FOOD SECURITY AND MACROECONOMIC STABILITY	514
Sherkulov Shohruh Erkin ugli	
OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ISSIQXONA IQTISODIYOTINI O'RNI VA NAZARIY- METODOLOGIK ASOSLAR	520
Otavullaev Sukhrob Sa'dullo o'g'li	
IJTIMOIIY AHAMIYATI YUQORI LOYIHALARNI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	524
Taspanova Ayzada Kenjebayevna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA RAQOBAT STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	529
Sharopova Nafosat Radjabovna, Jamolova Aziza	

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA RAQOBAT STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH

Sharopova Nafosat Radjabovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Marketing kafedrası dotsenti, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)
Email: nafosat.sharopova@mail.ru
ORCID: 0000-0001-9595-0655

Jamolova Aziza

TDIU Magistratura va kechki ta'lim fakulteti,
MRT-25 guruh talabasi
Email: azizajamolova99@gmail.com
ORCID: 0009-0000-6494-5204

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekiston iqtisodiyotida kichik biznes subyektlarining roli keng tahlil qilingan. Tadqiqotda ularning yalpi ichki mahsulot, sanoat ishlab chiqarish hajmi va eksportdagi ulushi statistik ma'lumotlar asosida o'rganilgan. Shu bilan birga, kichik biznes faoliyatini rivojlantirishdagi asosiy to'siq bo'lib kelayotgan muammolar — cheklangan resurslar va kadrlar tanqisligi kabi masalalarni yechish uchun xorij tajribalari batafsil yoritilgan. Tadqiqot doirasida Turkiya, Malayziya, Janubiy Koreya va Singapur tajribalari o'rganilib, ularning amaliy yondashuvlari O'zbekiston sharoitiga moslashtirilgan tavsiyalar shaklida taqdim etilgan. Mazkur tavsiyalar kichik tadbirkorlik subyektlarining samaradorligini oshirish va raqobatga tayyor strategiyalarini shakllantirishga yo'naltirilgan.

Kalit so'zlar: raqamli marketing, kichik biznes subyektlar, pozitsiyalash, raqobat strategiyasi, innovatsiya, global integratsiya.

Abstract. This article extensively analyzes the role of small business entities in the economy of Uzbekistan. The study studied their gross domestic product, industrial production volume and share in exports based on statistics. At the same time, overseas experiments for solving the problems that are becoming the main obstacle in the development of small business activities: limited resources and card shortages are covered in detail. Within the framework of the study, the experiments of Turkey, Malaysia, South Korea and Singapore were studied, and their practical approaches were presented in the form of recommendations adapted to the conditions of Uzbekistan. These recommendations are aimed at improving the effectiveness of small business entities and the formation of Competitive Strategies.

Key words: digital marketing, small business entities, positioning, competitive strategies, innovation, global integration.

Аннотация. В этой статье подробно анализируется роль субъектов малого предпринимательства в экономике Узбекистана. В ходе исследования на основе статистических данных были изучены их валовой внутренний продукт, объем промышленного производства и доля в экспорте. Кроме того, подробно рассматриваются зарубежные эксперименты по решению проблем, которые становятся основным препятствием для развития малого бизнеса: ограниченность ресурсов и нехватка платежных карт. В рамках исследования были изучены эксперименты в Турции, Малайзии, Южной Корее и Сингапуре, а их практические подходы были представлены в виде рекомендаций, адаптированных к условиям Узбекистана. Эти рекомендации направлены на повышение эффективности субъектов малого предпринимательства и формирование конкурентных стратегий.

Ключевые слова: цифровой маркетинг, субъекты малого предпринимательства, позиционирование, конкурентные стратегии, инновации, глобальная интеграция.

KIRISH

Bugungi raqamli iqtisodiyot sharoitida kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini ta'minlash masalasi har qachongidan ham dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Bozordagi o'zgaruvchan talab, texnologik innovatsiyalar, global integratsiya jarayonlari hamda resurslar cheklanganligi sharoitida kichik korxonalar

uchun raqobat strategiyalarini to'g'ri tanlash ularning uzoq muddatli barqaror rivojlanishining kaliti hisoblanadi. O'zbekiston iqtisodiyotining qariyb 75 foizini kichik biznes sektori tashkil etadi [1]. Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yil O'zbekistonda ish bilan band aholining 74 foizi aynan kichik korxonalarda faoliyat yuritadi. Shu bois, kichik bizneslarning barqaror faoliyati nafaqat alohida korxona darajasida, balki butun milliy iqtisodiyotning o'sish sur'atlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Hozirgi sharoitda kichik korxonalar faoliyatida bir qator rivojlanish imkoniyatlari mavjud bo'lib, ular to'g'ri boshqaruv yondashuvlari orqali sezilarli darajada kuchaytirilishi mumkin. Moliyaviy resurslar bilan ishlash mexanizmlarini takomillashtirish, kredit infratuzilmasi bo'yicha qulay shartlar shakllanishi va investitsion ko'mak dasturlarining kengayishi natijasida kichik biznes subyektlarining moliyaviy barqarorligi mustahkamlanishi prognoz qilinadi. Innovatsion texnologiyalarni joriy etish jarayonida davlat va xususiy sektor hamkorligining kengayishi, grantlar va subsidiyalar tizimining rivojlanishi korxonalarga yangi texnologiyalarni tezroq o'zlashtirish imkonini beradi.

Malakali kadrlar salohiyatini oshirish bo'yicha ta'lim dasturlarining ko'payishi, kasbiy qayta tayyorlash markazlarining rivojlanishi va onlayn o'quv platformalarining keng joriy etilishi mehnat bozorida zarur kompetensiyalarni shakllantiradi. Strategik rejalashtirish va boshqaruv ko'nikmalarini rivojlantirish bo'yicha metodik qo'llanmalar, konsalting xizmatlari hamda biznes-inkubatorlar faoliyatining kengayishi kichik biznesning boshqaruv salohiyatini oshirishga xizmat qilishi kutiladi. Shu bilan birga, kichik korxonalar o'zining tabiiy ustunliklari — chaqqonlik, moslashuvchanlik va tezkor innovatsiyaga tayyorlik — asosida raqobatli bozorlarda barqaror o'sish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Marketing va raqamli strategiyalar bo'yicha yangi o'quv modullarining joriy etilishi, bozor ma'lumotlariga asoslangan boshqaruv amaliyotlarining kengayishi hamda analitik vositalardan foydalanish madaniyatining kuchayishi kichik biznesning bozor talablariga moslashuvchanligini sezilarli oshirishi mumkin. Bozor ma'lumotlari asosida qaror qabul qilish bo'yicha integratsiyalashgan tizimlar shakllanishi korxonalarning o'sish strategiyasini ilmiy asosda belgilashiga yordam beradi.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, ushbu yo'nalishlar bo'yicha bosqichma-bosqich yondashuvlarni tatbiq etish kichik biznes subyektlariga raqobatbardosh bozorlarni egallash, eksport imkoniyatlarini kengaytirish va uzoq muddatli o'sish trayektoriyasini shakllantirishga xizmat qiladi. Taklif etilayotgan metodik yondashuvlar kelgusida kichik biznesning nafaqat iqtisodiy barqarorligini, balki milliy iqtisodiyotning umumiy raqobatbardoshligini oshirishga ham yordam berishi prognoz qilinadi. Masalan, International Entrepreneurship and Management Journalda chop etilgan tadqiqotda Ispaniyaning 1842 ta kichik korxonasi misolida differensiallashuv va xarajat bo'yicha yetakchilik strategiyalari korxona natijalarini sezilarli oshirganligi qayd etilgan: differensiallashuv ($\beta = 0.326$, $p < 0.001$) va xarajat bo'yicha yetakchilik ($\beta = 0.349$, $p < 0.001$) strategiyalari kichik biznes subyektlar uchun bozor samaradorligini oshirishda eng muhim omillar sifatida ko'rsatilgan [2]. Bu strategiyalar korxonalarga nafaqat xarajatlarni kamaytirish, balki maqsadli auditoriyani aniqlash, marketing faoliyatini kuchaytirish va brend imijini yaxshilash imkonini bergan.

Shuningdek, Keniya misolida olib borilgan tadqiqotda kichik bizneslarning fokus strategiyasi — ya'ni ma'lum bir bozor segmentiga qaratilgan faoliyat yuritish orqali — o'sish ko'rsatkichlarini 0.945 foizgacha oshirganligi aniqlangan [3]. Bunday yondashuv resurslardan oqilona foydalanish va xarajatlarni tejash orqali kichik bizneslarning bozor sharoitida barqaror faoliyat yuritishiga yordam beradi.

Shu bilan birga, innovatsiya jarayonlarini joriy etish ham raqobatbardoshlikni oshirishda asosiy vosita sifatida e'tirof etiladi. Ispaniya tadqiqotida aniqlanishicha, innovatsiya strategiyasi raqobat strategiyasi bilan birgalikda qo'llanganda, mahsulot, xizmat va boshqaruv tizimlarini yangilash orqali bozor natijalariga bevosita ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Innovatsiya nafaqat mahsulot yoki xizmat shaklida, balki jarayonlarni optimallashtirish, texnologik yechimlarni joriy etish va marketing faoliyatini raqamlashtirish orqali ham namoyon bo'ladi. Shu tarzda, strategiya va innovatsiyaning uyg'unligi kichik biznes sektorlar uchun resurslar cheklangan sharoitda ham yuqori samaradorlikni ta'minlaydi. Ular uchun xarajatlarni tejash, bozor ma'lumotlarini to'plash, maqsadli auditoriyani aniqlash va marketing siyosatini to'g'ri yo'naltirish raqobat strategiyasining ajralmas qismi hisoblanadi.

Innovation and Entrepreneurship Journalda chop etilgan tadqiqotda marketing salohiyati innovatsiya va bozor natijalari o'rtasidagi aloqani mustahkamlovchi asosiy omil sifatida qayd etilgan. Ya'ni korxonalar bozorni chuqur tahlil qilib, mijoz ehtiyojlarini aniqlasa, innovatsion yechimlar samaraliroq bo'ladi. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalarni joriy etish kichik bizneslar uchun raqobat afzalligi yaratadi. Innovation and Entrepreneurship jurnalining 2025-yilgi tadqiqotida raqamli texnologiyalarni o'z faoliyatiga qo'shgan kichik ishlab chiqarish korxonalari o'z raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshirgani qayd etilgan [4]. Texnologik integratsiya ularga xarajatlarni kamaytirish, xizmatni tezlashtirish va ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish imkonini bergan.

O'zbekistonda kichik biznes subyektlari uchun raqobat strategiyalarini maqsadli — ya'ni atrof-muhitga mos, korxonaning ichki imkoniyatlari bilan uyg'un tarzda — belgilash va joriy etish nafaqat korxona darajasida

samaradorlikka erishish, balki milliy iqtisodiy barqarorlik va bozor integratsiyasiga erishishda ham muhim omilga aylanmoqda. To'g'ri strategiya va yondashuv bilan kichik korxonalar nafaqat omon qolishi, balki yuqori raqobatbardosh bozorlarda ham rivojlanishi mumkin.

2030-yilgacha bo'lgan rivojlanish strategiyasining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan Prezident Sh.M. Mirziyoyevning 2025-yil 12-yanvardagi nutqida "kichik biznesni raqamli transformatsiya jarayonlariga faol jalb qilish, innovatsion ekotizimni yaratish va eksport salohiyatini oshirish" zarurligi ta'kidlandi [5]. Kichik biznes subyektlari uchun raqobatbardosh bozorga kirish puxta rejalashtirish, strategik fikrlash va bozor dinamikasini chuqur tushunish bilan bog'liq. Raqobat shiddatli bo'lishi mumkin bo'lsa-da, kichik biznes chaqqonlik, moslashuvchanlik va tezda yangilik kiritish qobiliyatiga ega bo'lishi ham mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Jahon tadqiqotchilari R. Hurdawaty va M. Tukiran tadqiqotlariga ko'ra, kichik va o'rta bizneslarning raqobatbardoshligini oshirish uchun raqamli texnologiyalarni joriy etish, mahsulot va xizmat innovatsiyalarini amalga oshirish, biznes jarayonlarini optimallashtirish va marketing strategiyalarini yangilash zarurligi asoslab berilgan [6]. Shuningdek, A. Gustie va A. Rivana tadqiqotlariga ko'ra, kichik va o'rta bizneslarning xalqaro bozorlarga kirishida eksport to'siqlarini yengib o'tish, hukumat tomonidan qo'llab-quvvatlash va raqobat ustunliklarini rivojlantirish zarurligi ta'kidlangan [7]. Bundan tashqari, M. Heriyanto olib borgan tadqiqotlar natijasiga ko'ra, kichik biznes sektorlarining raqobat ustunligini ta'minlashda strategik rejalashtirish, resurslarni samarali boshqarish, inson omilining ahamiyati va innovatsiyalarni joriy etish muhim omillar ekanini ko'rsatib berilgan [8].

Biroq MDH tadqiqotchilari mavzu yuzasidan o'z xulosalarini ilgari surishgan. N. Pavlović va I. Čelić tadqiqotlariga ko'ra, kichik va o'rta bizneslarning raqobatbardoshligini oshirish uchun differensiallashuv va xarajat bo'yicha yetakchilik strategiyalarini qo'llash zarurligi asoslangan [9]. A. Hussain va R. Rizwan olib borgan tadqiqot esa sun'iy intellektni strategik tarzda joriy etish uchun bosqichma-bosqich operativ strategiya zarurligini, AI-ni esa katalizator sifatida raqobat pozitsiyasini mustahkamlashda qo'llash mumkinligini ta'kidlaydi [10]. K. Lailaturrahmah va D. Danial esa virtual hamkorlikdagi PR jamoalaridan foydalanish korxonalar raqobatbardoshligini oshiruvchi muhim vosita ekanini ko'rsatadi [11].

Ushbu yo'nalishda O'zbekistonlik tadqiqotchilar ham qator ilmiy izlanishlar olib borishgan. Masalan, N. Sharopova tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda kichik biznes subyektlarining eksport salohiyatini oshirish omillari, tashqi bozorlarga chiqishdagi mavjud cheklovlar hamda ularni bartaraf etish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan [12]. S. Boyjigitov izlanishlarida kichik bizneslarning innovatsion rivojlanishi, ularning bozor raqobatidagi ustunliklarini shakllantirish va texnologik modernizatsiyaning strategik ahamiyati chuqur tahlil qilingan [13]. D. Xolmatov tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda kichik biznes subyektlarida raqamli texnologiyalarni joriy etishning iqtisodiy samaradorligi, ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish va raqobat strategiyalarini kuchaytirish mexanizmlari asoslab berilgan [14]. Shuningdek, M. Pazilidinov kichik biznes faoliyatida raqamli texnologiyalardan foydalanishning ustuvor yo'nalishlari, innovatsion yondashuvlar va ular orqali korxonalar samaradorligini oshirish imkoniyatlarini o'rgangan [15]. Ismoilov izlanishlarida O'zbekistonda kichik va o'rta biznes subyektlarining raqamli transformatsiya jarayonlari, ularning iqtisodiy samaradorligini baholash, bozor muhitiga moslashuv strategiyalarini shakllantirishga oid ilmiy takliflar ishlab chiqilgan [15].

Umuman olganda, ushbu barcha tadqiqotchilar izlanishiga asoslanib quyidagi xulosaga kelish mumkin: jahon va MDH tadqiqotchilari, shuningdek O'zbekiston olimlari tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, kichik va o'rta bizneslarning raqobatbardoshligini oshirish uchun raqamli texnologiyalarni joriy etish, innovatsiyalarni amalga oshirish, biznes jarayonlarini optimallashtirish va marketing strategiyalarini yangilash muhim ahamiyatga ega. Sun'iy intellekt va virtual hamkorlikdagi jamoalardan foydalanish strategik afzalliklarni ta'minlaydi. Shu bilan birga, resurslarni samarali boshqarish, strategik rejalashtirish va inson omilining roli raqobatbardoshlikni oshirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. O'zbekiston sharoitida esa davlat qo'llab-quvvatlashi va moliyaviy imkoniyatlar kichik biznesning barqarorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, global tajriba va lokal sharoitlarni uyg'unlashtirgan holda raqobat strategiyalarini ishlab chiqish kichik biznesning uzoq muddatli rivojlanishi va bozor o'zgarishlariga moslashuvchanligini ta'minlaydi. Bugun raqobat sharoitida o'z brendi, o'z tovar yoki xizmatini takomillashtirgan kompaniyalargina o'z iste'molchilariga ega bo'lib, bozorda o'z pozitsiyasini qo'lga kiritishi mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot kichik biznes subyektlarida raqobat strategiyalaridan foydalanish samaradorligini baholashga qaratilgan bo'lib, metod sifatida faqat miqdoriy yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot uchun zarur statistik ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasi Prezident huzuridagi Statistika qo'mitasining rasmiy ochiq ma'lumotlar bazasidan olindi. Tahlilda quyidagi ko'rsatkichlar viloyatlar kesimida miqdoriy usullar orqali o'rganildi:

- kichik tadbirkorlik subyektlarining jami mahsulot (ishlar, xizmatlar) eksportidagi ulushi;
- kichik tadbirkorlik subyektlarining jami YAIMdagi ulushi;
- kichik tadbirkorlik subyektlarining ishlab chiqarilgan sanoat mahsulotlari (xizmatlari) hajmi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kichik tadbirkorlik subyektlari ishlab chiqaradigan mahsulotlar, bajarilgan ishlar va ko'rsatilgan xizmatlarning umumiy importdagi ulushi iqtisodiyotning diversifikatsiyasi va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish nuqtayi nazaridan muhim ahamiyatga ega. Ushbu ulushning oshishi mahalliy ishlab chiqaruvchilarning raqobatbardoshligini kuchaytiradi va importga bo'lgan qaramlikni kamaytiradi. Shu bilan birga, kichik biznes subyektlarining faoliyati ichki bozorni to'ldirish va sifatli mahsulotlar bilan ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Quyidagi jadvalda keltirilgan.

Kichik tadbirkorlik subyektlarining jami mahsulot, ish va xizmatlar ishlab chiqarishdagi ulushi bilan bir qatorda, ularning eksportdagi hisssasi ham mamlakat iqtisodiy barqarorligida muhim o'rin tutadi. Ushbu korxonalar eksport salohiyatining o'sishiga hissa qo'shib, milliy valyuta tushumlarini ko'paytirish, tashqi bozorlarda mahalliy brendlarning tanilishini ta'minlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, kichik bizneslarning eksport faoliyati ichki ishlab chiqarish hajmining kengayishiga, yangi texnologiyalar joriy etilishiga va xalqaro hamkorlik aloqalarining mustahkamlanishiga yordam beradi (1-jadval).

1-jadval. Kichik tadbirkorlik subyektlarining jami mahsulot eksportdagi ulushi (viloyat kesimida), foizda¹ [1]

Klassifikator	2021-yil	2022-yil	2023-yil	2024-yil	2021-yilga nisbatan 2024-yilgi o'sish	2023-yilga nisbatan 2024-yilgi o'sish
O'zbekiston Respublikasi	20	31,2	27,9	34,1	-14,1	-6,2
Qoraqalpog'on Respublikasi	20,3	16,4	24,3	28,5	-8,2	-4,2
Andijon viloyati	36,5	37,4	29,2	37,3	-0,8	-8,1
Buxoro viloyati	38,7	54,5	45,6	58,6	-19,9	-13
Jizzax viloyati	46,3	49,3	43,3	63,2	-16,9	-19,9
Qashqadaryo viloyati	51,5	39,3	22,5	20,6	30,9	1,9
Navoiy viloyati	11,6	8,7	9,3	8,2	3,4	1,1
Namangan viloyati	49,7	44,4	42,5	50,4	-0,7	-7,9
Samarqand viloyati	45,7	50,8	41,1	46,2	-0,5	-5,1
Surxondaryo viloyati	60	64	71,5	87,1	-27,1	-15,6
Sirdaryo viloyati	76,3	69,2	63,4	64	12,3	-0,6
Toshkent viloyati	23,4	29,8	32,5	35,4	-12	-2,9
Farg'ona viloyati	49	51,6	68,2	61,6	-12,6	6,6
Xorazm viloyati	51,8	58,2	63,4	67,1	-15,3	-3,7
Toshkent shahri	17,8	21,7	21,2		-8,9	-5,5

Jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, 4 yil ichida mahsulot (ishlar, xizmatlar) eksportidagi hududiy tafovutlar rivojlanish istiqbollari aniqlash imkonini bermoqda. Surxondaryo viloyatining ulushi yuqori bo'lishi eksport salohiyatini kengroq ro'yobga chiqarish imkonini ko'rsatsa, Navoiy viloyatidagi past ko'rsatkichlar esa yangi yo'nalishlar ochish, ishlab chiqarish bazasini diversifikatsiya qilish va tashqi bozorlarga chiqish strategiyalarini kuchaytirish zarurligini anglatadi. Shuningdek, butun Respublika bo'yicha 2021–2024-yillar oralig'ida iqtisodiy yoki ijtimoiy ko'rsatkichlarda kuzatilgan o'zgaruvchanlik hududlarda barqarorlikni mustahkamlash uchun qo'shimcha mexanizmlarni joriy etish imkoniyatlarini yaratmoqda. Global jarayonlar ta'sirining kamayib borishi iqtisodiy faoliyatni tiklashga xizmat qilishi kutiladi.

Iqtisodiy barqarorlikning mustahkamlanishi uchun ichki ishlab chiqarishni qo'llab-quvvatlash, talabning bosqichma-bosqich tiklanishi va mehnat resurslari salohiyatini rivojlantirish bo'yicha keng imkoniyatlar shakllanmoqda. Inflyatsiya jarayonlarini yumshatish, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni qisqartirish

1 Statistika ma'lumotlariga asoslanib muallif ishlanmasi

va umumiy iqtisodiy faollikni rag'batlantirishga qaratilgan dasturlar yaqin yillarda hududlar kesimida ijobiy dinamikani ta'minlashi prognoz qilinadi.

Kichik tadbirkorlik subyektlarining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi mamlakat iqtisodiy salohiyatining muhim ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi. Ushbu ko'rsatkichning oshib borishi kichik biznesning iqtisodiyotdagi o'rni va ahamiyati ortib borayotganini anglatadi. Kichik korxonalar tomonidan yaratilayotgan qo'shimcha qiymat ishlab chiqarish hajmining kengayishiga, xizmatlar tarmog'ining rivojlanishiga va aholi bandligining oshishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, YAIMdagi ulushning barqaror o'sishi mamlakatda tadbirkorlik muhitining yaxshilanayotganidan dalolat beradi (2-jadval).

2-jadval. Kichik tadbirkorlik subyektlarining jami YAIMdagi ulushi (viloyatlar kesimida)² [1]

Klassifikator	2021-yil	2022-yil	2023-yil	2024-yil	2021-yilga nisbatan 2024-yilgi o'sish	2023-yilga nisbatan 2024-yilgi o'sish
O'zbekiston Respublikasi	56,9	54,6	54,3	54,3	2,6	0
Qoraqalpog'iston Respublikasi	61,4	61,6	64,6	65,8	-4,4	-1,2
Andijon viloyati	74,6	69,5	68,6	69,5	5,1	-0,9
Buxoro viloyati	77,1	74,1	72,5	73	4,1	-0,5
Jizzax viloyati	81	78,6	75,3	74,5	6,5	0,8
Qashqadaryo viloyati	71,8	70,1	70,5	71	0,8	-0,5
Navoiy viloyati	29,2	27,9	28,1	25,1	4,1	3
Namangan viloyati	76,2	74,6	74,3	73,4	2,8	0,9
Samarqand viloyati	74,3	70,8	72,3	72,3	2	0
Surxondaryo viloyati	78,4	77,7	77,4	77,8	0,6	-0,4
Sirdaryo viloyati	71,2	67,7	65,9	68,2	3	-2,3
Toshkent viloyati	48,2	49,4	52,2	53,9	-5,7	-1,7
Farg'ona viloyati	72,4	71,6	72,2	73,2	-0,8	-1
Xorazm viloyati	75,8	71,9	72,7	72,3	3,5	0,4
Toshkent shahri	51,1	51,4	51,7	52,4	-1,3	-0,7

Kichik tadbirkorlik subyektlarining jami YAIMdagi ulushi viloyatlar kesimida 2021–2024-yillar davomida o'rganilganda, eng yuqori ko'rsatkich Jizzax viloyatiga tegishli. Bundan tashqari, Xorazm, Surxondaryo, Buxoro va Namangan viloyatlari ham YAIMda yuqori ulushga ega. Eng kichik ulush esa Navoiy viloyatida ekanligi aniqlangan. 2021–2024-yillarda O'zbekiston iqtisodiyotida umumiy o'sish sekin kechgan bo'lsa-da, bu davr iqtisodiy faollikni barqarorlashtirish va yangi o'sish drayverlarini shakllantirish uchun metodik asos yaratib berdi, shuningdek ayrim hududlarda kuzatilgan pasayish tendensiyalari kelgusi strategik chora-tadbirlar orqali rivojlanish sur'atlarini tezlashtirish imkoniyatlarini ko'rsatib berdi. Ushbu jarayonlarda pandemiya oqibatlari, ichki ishlab chiqarishdagi nomutanosiblik, inflyatsiya va hududiy tafovutlarning kuchayishi iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, ishlab chiqarish zanjirlarini muvozanatlashtirish va hududlar bo'yicha resurs taqsimotini optimallashtirishning yangi yo'nalishlarini belgilab berdi.

Kichik tadbirkorlik subyektlarining ishlab chiqarilgan sanoat mahsulotlari va ko'rsatilgan xizmatlar hajmi mamlakat sanoat salohiyatining o'sishini aks ettiruvchi muhim iqtisodiy ko'rsatkich hisoblanadi. Ushbu sohada kichik korxonalar faoliyati yangi ishlab chiqarish quvvatlarini yaratish, texnologik yangilanishlarni joriy etish va ichki bozorni sifatli mahsulotlar bilan ta'minlashga xizmat qiladi. Kichik biznesning sanoat ishlab chiqarishdagi ulushi ortib borishi raqobat muhitini kuchaytiradi hamda milliy iqtisodiyotda innovatsion rivojlanish uchun mustahkam zamin yaratadi. Shu bilan birga, ularning xizmat ko'rsatish hajmining oshishi iqtisodiy barqarorlik va aholi farovonligining o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi (3-jadval).

2 Statistika ma'lumotlariga asosanib muallif ishlanmasi

3-jadval. Kichik tadbirkorlik subyektlarining ishlab chiqarilgan sanoat mahsulotlari hajmi (viloyatlar kesimida)³ [1]

Klassifikator	2021-yil	2022-yil	2023-yil	2024-yil	2021-yilga nisbatan 2024-yilgi o'sish	2023-yilga nisbatan 2024-yilgi o'sish
O'zbekiston Respublikasi	124908	143893	177892	280444	-155536	-102552
Qoraqalpog'iston Respublikasi	3675,4	3606,7	5314,6	8897,3	-5221,9	-3582,7
Andijon viloyati	9772,8	12180,9	16361,8	27009,9	-17237	-10648
Buxoro viloyati	8048,8	9104,5	9716,1	17318,4	-9269,6	-7602,3
Jizzax viloyati	4533,2	5700,8	4824,6	6982,7	-2449,5	-2158,1
Qashqadaryo viloyati	5124,1	5213	6248	14188,1	-9064	-7940,1
Navoiy viloyati	4892,9	6070,5	7863,1	13271,9	-8379	-5408,8
Namangan viloyati	7229,5	8112,6	10133,7	15889,8	-8660,3	-5756,1
Samarqand viloyati	9616,8	11131,9	14852,5	22858	-13241	-8005,5
Surxondaryo viloyati	3378,6	3066	4264,8	8630,7	-5252,1	-4365,9
Sirdaryo viloyati	3860,4	3677,2	4865,8	8249,8	-4389,4	-3384
Toshkent viloyati	14382,9	19650,2	26139,4	40811	-26428	-14672
Farg'ona viloyati	12708,2	13323,4	17508,5	24160,7	-11453	-6652,2
Xorazm viloyati	2972	2932,5	3521,1	5509,1	-2537,1	-1988
Toshkent shahri	34712,2	40122,5	46278,1	66666,4	-31954	-20388

Yuqoridagi ma'lumotlar asosida kichik tadbirkorlik subyektlarining ishlab chiqarilgan sanoat mahsulotlari (xizmatlari) hajmida eng yuqori ulush Toshkent shahariga tegishli bo'lib, eng past ko'rsatkich esa Xorazm viloyatiga tegishlidir.

Quyidagi jadvalda kichik biznes rivojiga to'sqinlik qilayotgan umumiy muammolarni bartaraf etishda bir nechta rivojlangan davlatlar tajribasi jamlangan bo'lib, ularning har biri moliyaviy qo'llab-quvvatlash, innovatsiyalarni joriy etish, kadrlar tayyorlash, raqamli marketingni rivojlantirish va data-asosli boshqaruvni kuchaytirish bo'yicha samarali yondashuvlarni taklif etadi. Ushbu tajribalar O'zbekiston sharoitida kichik tadbirkorlikni rivojlantirish jarayonida qo'llanishi mumkin bo'lgan amaliy yechimlar sifatida xizmat qilishi mumkin (4-jadval).

4-jadval. Kichik biznesni qo'llab-quvvatlash bo'yicha rivojlangan davlatlarning tajribalari tahlili⁴

Muammo	Turkiya	Malayziya	Janubiy Koreya	Singapur
Cheklangan moliyaviy resurslar (bank kreditlarining murakkabligi va yuqori foiz stavkalari)	KOSGEB orqali KOBlarni subsidiyalar va kafolatli kreditlar (kosgeb.gov.tr)	SME Financing Scheme – past foizli kreditlar, grantlar (smecorp.gov.my)	KOBlar uchun eksport va investitsiya grantlari, davlat kafolatlari (kotra.or.kr)	SMEs Go Digital orqali raqamli bizneslarga moliyaviy yordam (mti.gov.sg)
Innovatsion texnologiyalarni joriy etishdagi qiyinchiliklar	TUBITAK grantlari va texnologiya transferi (tubitak.gov.tr)	MIGHT – texnologik innovatsiyalarni rag'batlantirish (might.org.my)	K-Tech Fund va startaplar uchun texnologik grantlar	SMEs Go Digital va innovatsion grantlar
Malakali kadrlar tanqisligi	Kasb-hunar markazlari va ish o'rinlariga mos o'quv dasturlari (iskur.gov.tr)	HRDF orqali malakali kadrlarni tayyorlash (hrdf.com.my)	Industry-University hamkorlik dasturlari	Raqamli transformatsiya va kadrlar treninglari

3 Statistika ma'lumotlariga asoslanib muallif ishlanmasi

4 Muallif ishlanmasi

Marketing va raqamli strategiya bo'yicha yetarli tajriba yo'qligi	Dijital Turkiye Platformasi – raqamli ko'nikmalar va qo'llanmalar (digitalturkey.org.tr)	SME Digitalization Program – raqamli marketing va e-commerce (smecorp.gov.my)	KOB raqamli marketing va e-commerce dasturlari	SMEs Go Digital, raqamli marketing va e-commerce qo'llanmalar
Bozor ma'lumotlariga asoslangan qarorlar qabul qilishdagi sustlik	TURKSTAT ma'lumot portallari va iqtisodiy tahlil (tuik.gov.tr)	Open Data Malaysia – davlat ma'lumotlarini ochiq qilish va tahlil (data.gov.my)	Korean Statistical Information Service va ochiq ma'lumotlar portali	Davlat ma'lumotlar portallari va data-driven qarorlar

Moliyaviy cheklorlar Turkiya va Malayziya tajribasidan kelib chiqib, past foizli kreditlar, subsidiyalar va grantlar orqali hal qilinishi mumkin. Innovatsion texnologiyalarni joriy etish muammosi Janubiy Koreya va Singapur tajribasida bo'lgani kabi startap va innovatsion grantlar orqali, malakali kadrlar yetishmovchiligi esa Turkiya va Malayziya kabi kasb-hunar markazlari va trening dasturlari orqali bartaraf etilishi mumkin. Marketing va raqamli strategiya bo'yicha yetishmovchilik Malayziya va Singapurda qo'llanilayotgan raqamli marketing dasturlari orqali, bozor ma'lumotlaridan samarali foydalanmaslik esa Turkiya va Janubiy Koreyaning ochiq ma'lumot portallari va data-driven qaror qabul qilish tizimlari orqali yechim topadi.

Ushbu chora-tadbirlar amalga oshirilsa, O'zbekiston kichik biznes subyektlari raqobatbardoshligini oshirib, barqaror rivojlanishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kichik biznes subyektlari o'zining strategik pozitsiyasi, missiyasi hamda bozor iqtisodiyotidagi o'rnidan kelib chiqqan holda raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarni turlicha darajada qo'llamoqda. Raqamli transformatsiyaning amaliyotga tatbiq etilishi ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, xizmatlar sifatini yaxshilash va bozor talablariga tezkor moslashish imkonini bermiqda.

Yuqorida keltirilgan ma'lumotlar asosida shuni ta'kidlash mumkinki, O'zbekiston hududida kichik biznes iqtisodiyotning barqaror rivojlanishida hal qiluvchi ahamiyatga ega soha sifatida shakllanmoqda. So'nggi yillarda kichik tadbirkorlikning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi barqaror o'sib borayotgani ushbu sektorning nafaqat iqtisodiy faoliyatdagi o'rnini mustahkamlab, balki milliy iqtisodiyotni modernizatsiya qilishdagi ulkan salohiyatini yaqqol namoyon etmoqda. Bu esa iqtisodiy tizimning diversifikatsiya qilinishi, mahsulot turlari kengayishi va yangi innovatsion imkoniyatlarning yaratilishiga zamin yaratmoqda.

Kichik biznesning sanoat ishlab chiqarish hajmidagi ulushi ortib borayotgani ham e'tiborga molikdir. Ushbu o'sish, bir tomondan, innovatsion mahsulotlar yaratishda, yangi texnologiyalarni joriy etishda va ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilishda muhim omil sifatida xizmat qilsa, boshqa tomondan, hududlarda yangi ish o'rinlarini yaratish va aholining ijtimoiy-iqtisodiy farovonligini oshirishga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda.

Bundan tashqari, kichik biznesning eksportdagi ulushi oshayotgani O'zbekiston mahsulotlarining xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshligini kuchaytirayotganini bildiradi. Raqobatning jahon miqyosida ortib borayotgan bir davrda kichik tadbirkorlik subyektlarining tashqi bozorga chiqishi eksport geografiasining kengayishiga, mahalliy brendlarning tan olinishiga va valyuta tushumlarining ko'payishiga xizmat qilmoqda. Bu jarayon mamlakatning iqtisodiy barqarorligi, makroiqtisodiy ko'rsatkichlarning yaxshilanishi va xalqaro iqtisodiy integratsiya jarayonlarining kuchayishiga sabab bo'lmoqda.

Demak, kichik tadbirkorlik subyektlari mamlakat iqtisodiy o'sishining tayanchi, ichki bozorni barqarorlashtiruvchi omil, aholi bandligining asosiy manbai va eksport salohiyatining muhim drayveri sifatida shakllanmoqda. Mazkur sektorning barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun samarali raqobat strategiyalarini ishlab chiqish, moliyaviy va institutsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish hamda raqamli transformatsiya jarayonlarini jadallashtirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Ayniqsa, biznes jarayonlarini raqamlashtirish, marketingning zamonaviy vositalaridan foydalanish, elektron tijoratni kengaytirish, innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarishni rag'batlantirish va malakali kadrlar tayyorlash bo'yicha tizimli islohotlar kichik biznesning raqobatbardoshligini yanada kuchaytiradi. Shu tariqa, kichik tadbirkorlik O'zbekistonning uzoq muddatli iqtisodiy strategiyasida asosiy o'rin tutuvchi, iqtisodiy o'sishning barqaror drayveri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi <https://stat.uz/uz/>
2. How to Improve Market Performance through Competitive Strategy and Innovation in Entrepreneurial SMEs — International Entrepreneurship and Management Journal, Springer, 2024 10.1007/s11365-024-00947-9.
3. Competitive Strategies and Performance of Micro and Small Enterprises in Kenya — Kenyatta University Research Repository, 2023 10.57096/return.v2i04.81
4. Digital Transformation and Competitive Advantage in SMEs — Innovation and Entrepreneurship Journal, SpringerOpen, 2025. 10.13140/RG.2.2.35346.67525
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi ““O'zbekiston — 2030” strategiyasi to'g'risida” PF-158-sonli Farmoni. <https://lex.uz/ru/docs/-6600413>
6. Ramon Hurdawaty & Martinus Tukiran (2024). Strategies to Increase the Competitiveness of Micro, Small and Medium Enterprises (MSMEs): A Narrative Literature Review. South Asian Journal of Social Studies and Economics, 21(1), 112–125. 10.9734/sajsse/2024/v21i1768 journalsajsse.com
7. Syaifullah Abilla Gustien, Amalya Rivana, Farraz Andiko & Muhamad Faiz (2025). The Role of Digital Transformation in Increasing the Competitiveness of MSMEs Using Bibliometric Analysis. Engineering And Technology Journal, 10(7). 10.47191/etj/v10i07.06. everant.org
8. Rachmian, Naufal Haidar Ahmada & Darusman (2024). Optimization of Digital Technology Utilization in Marketing Strategy Development to Enhance the Competitiveness of MSME Products. International Journal of Management Science and Information Technology, 5(1). 10.35870/ijmsit.v5i1.3648. journal.lembagakita.org
9. Nebojša Pavlović & Irena Čelić (2020). The analysis of competitive strategies from the perspective of small and medium enterprises. Hotel and Tourism Management, 8(1), 101–110. 10.5937/menhottur2001101P. htmanagementvb.com+1
10. Hussain A & Rizwan R. (2023). Artificial intelligence as a strategic catalyst in SME development. Journal of Digital Economy and Management, 5(2), 90–107.
11. Khoirunnisa Lailaturrahmah & R Deni Muhammad Danial & Tetty Sufianty Zafar (2024). Driving Economic Competitiveness through Innovation and Differentiation Strategies. International Journal of Economics Development Research (IJEDR), 6(4). 10.37385/ijedr.v6i4.8070.
12. Sharopova N. (2023). O'zbekistonda kichik biznes subyektlari eksport salohiyatini oshirish: tahlil va prognozlash. Green and Eco-Environment Journal, 3(2), 44–53. <https://green-eco.uz/index.php/GED/article/view/5485>
13. Boyjigitov S. (2022). Kichik biznes subyektlarining innovatsion rivojlanishi va raqobatdoshligini ta'minlash masalalari. Iqtisodiyot va Ta'lim, 6(1), 112–118. <https://inlibrary.uz/index.php/iqtisod-va-talim/article/view/23420>
14. Kholmatov D. (2023). Kichik bizneslarda raqamli texnologiyalarni joriy etishning iqtisodiy samaradorligi. Digital Economy Scientific Journal, 5(3), 67–76. <https://digitaleconomy.uz/index.php/journal/article/view/3021>
15. Pazilidinov M. M. o'g'li. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning ustuvor yo'nalishlari. Innovations in Science and Technologies, 2(4), 2025 <https://innoist.uz/index.php/ist/article/view/827>
16. Ismoilov D. O'zbekistonda kichik va o'rta biznes subyektlarining raqamli transformatsiyasi asosida iqtisodiy samaradorlikni baholash va takomillashtirish yo'llari. Raqamli Iqtisodiyot va Axborot Texnologiyalari jurnali, 5(2), 171–176, 2025. <https://dgeconomy.tsue.uz/index.php/dgeco/article/view/364>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>